

**Извештај о спроведеној Анализи ефеката Предлога закључка о утврђивању
Програма подстицања регионалног раста у Републици Србији у 2023. години**

ПРИЛОГ 2:

**Кључна питања за анализу постојећег стања и
правилно дефинисање промене која се предлаже**

1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?

На основу члана 11. Закона о регионалном развоју („Службени гласник РС”, бр. 51/09, 30/10 и 89/15 – др. закон), којим је утврђено разврставање јединица локалне самоуправе према степену развијености, јединице локалне самоуправе (у даљем тексту ЈЛС) у Републици Србији су на основу степена развијености разврстане у четири групе.

Табела 1: Јединице локалне самоуправе (ЈЛС) у Србији по степену развијености¹ (без података за АП Косово и Метохија)

	Степен развијености ЈЛС	Број	Удео у укупном броју ЈЛС	Број становника (процена)	Удео у укупном броју становника	Број запослених	Удео у укупном броју запослених	Просечна месечна нето-зарада (РСД)
1	I група (изнад републичког просека)	41	24.6%	3,065,385	46.6%	1,167,698	57.78%	56,906
2	II група (80%-100% републичког просека)	35	21.0%	1,473,490	22.4%	404,146	20.00%	47,187
3	III група (60%-80% републичког просека)	47	28.1%	1,329,148	20.2%	305,835	15.13%	45,066
4	IV група (60%-50% републичког просека)	25	15.0%	400,887	6.1%	87,144	4.31%	42,280
	УКУПНО	167	100.0%	6,584,310	100.0%	2,020,900	100.00%	47,698

Извор: РСЛП на основу података РЗС

Прву групу чини 41 ЈЛС чији је степен развијености изнад републичког просека, у другој групи је 35 ЈЛС са степеном развијености од 80 до 100% просека Републике, а у трећој групи је 47 недовољно развијених општина са степеном развијености од 60 до 80% републичког просека. Четврта група, чини 44 изразито недовољно развијених општина са нивоом развијености испод 60% републичког просека.

¹ ИЗВОР: Републички завод за статистику.

- 2) **Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним вредностима.**

Један од основних циљева Владе Републике Србије је системска подршка подстицању регионалног развоја на целој територији Републике Србије, интеграција, координација и усклађивање регулативе, институција и активности Владе и јединица локалне самоуправе, АРРА, и других институција и организација у планирању и спровођењу политике регионалног развоја, као и планирање регионалног развоја на основу развојних докумената на републичком, регионалном и локалном нивоу, при чему подршка развоју јединица локалне самоуправе које су према степену развијености разврстане у четврту групу заузима посебан значај.

Примењују се одредбе Закона о регионалном развоју („Службени гласник РС”, бр. 51/09, 30/10 и 89/15 – др. Закон), као и Закона о планском систему („Сл. гласник РС“, бр.30/2018).

- 3) **Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа?**

- 4) **Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема.**

Ограничене развојне могућности ЈЛС битно ограничавају раст и развој ЈЛС, што захтева израду развојних документа регионалног развоја, као и подршка регионалном расту и развоју, унапређење вертикалне и хоризонталне координације подстицаја и јачање регионалне институционалне инфраструктуре. По подацима РСЈП, од 145 ЈЛС у Србији, 108 је донело одлуку о почетку рада на изради плана развоја. 73 ЈЛС је донело план развоја. Тренутно је у 48 ЈЛС процес израде планова развоја у току (Александровац, Алибунар, Ариље, Бајина Башта, Баточина, Београд, Беоцин, Бечеј, Бољевац, Ваљево, Велика Плана, Велико Градиште, Врњачка Бања, Гаџин Хан, Горњи Милановац, Деспотовац, Димитровград, Жабари, Житорађа, Зајечар, Зрењанин, Ивањица, Инђија, Ириг, Кладово, Краљево, Крупањ, Крушевац, Лозница, Лучани, Љиг, Љубовија, Мајданпек, Медвеђа, Нови Сад, Озаци, Пожаревац, Прешево, Прокупље, Смедеревска Паланка, Смедерево, Сремски Карловци, Стара Пазова, Сурдулица, Трговиште, Тутин, Чачак, Шабац.), с тим да је 37 ЈЛС обезбедило потребну подршку (Беоцин, Бољевац, Велика Плана, Велико Градиште, Врњачка Бања, Гаџин Хан, Деспотовац, Житорађа, Зајечар, Зрењанин, Ивањица, Кладово, Краљево, Крупањ, Крушевац, Лозница, Љиг, Неготин, Осечина, Пожаревац, Прешево, Прокупље, Смедеревска Паланка, Смедерево, Сремски Карловци, Сурдулица, Тутин, Чачак, Шабац, Бајина Башта, Богатић, Голубац, Косјерић, Лајковац, Свилајнац, Ћуприја, Чајетина). Код 23 ЈЛС није забележена било каква активност везана за доношење планова развоја (Апатин, Аранђеловац, Богатић, Бор, Бујановац, Владимирци, Голубац, Јагодина, Косјерић, Коцељева, Лајковац, Мали Иђош, Мало Црниће, Неготин,

Осечина, Пожега, Рековац, Свилајнац, Сремска Митровица, Туприја, Уб, Црна Трава, Чајетина).

У периоду 2019-2022. године, донето је 73 плана развоја ЈЛС.

Година усвајања	Општина/град	Број усвојених планова
2019.	Бачки Петровац, Владичин Хан, Куршумлија, Мали Зворник, Петровац на Млави	5
2020.	Бела Црква, Врање, Дољевац, Мионица, Сјеница, Србобран	6
2021.	Ада, Алексинац, Бела Паланка, Варварин, Власотинце, Жагубица, Књажевац, Крагујевац, Кучево, Меровина, Ниш, Нови Бечеј, Нови Пазар, Параћин, Пирот, Пландиште, Прибој, Ражањ, Рача, Рума, Сврљиг, Топола, Трстеник	24
2022.	Бабушница, Бач, Бачка Паланка, Бачка Топола, Блаце, Бојник, Босилеград, Брус, Врбас, Вршац, Жабал, Житиште, Кањижа, Кикинда, Кнић, Ковачица, Ковин, Кула, Лапово, Лебане, Лесковац, Нова Варош, Нова Црња, Нови Кнежевац, Опово, Панчево, Пећинци, Пријеполје, Сента, Сечањ, Сокобања, Сомбор, Суботица, Темерин, Тител, Ћићевац, Чока, Шид	38
		73

5) Која промена се предлаже?

Реализација Програма треба да омогући стварање услова за одрживи раст и развој ЈЛС, кроз унапређење квалитета живота кроз подршку јачања институционалне инфраструктуре за подстицање равномерног регионалног раста и развоја и јачања капацитета за стратешко планирање развоја на регионалном и локалном нивоу.

6) Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

Спровођење Програма неопходно је због ограничених развојних могућности ЈЛС, које их спречавају да самостално формулишу, усвајају и спроводе одговарајуће развојне документе

(укључујући и проблеме финансирања), чиме се значајно успорава њихов развој и смањују могућности за обезбеђивање одговарајућег квалитета живота свих грађана.

7) На које циљне групе ће утицати предложена промена? Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.

Спровођење Програма ће утицати на грађане који живе на територији јединица локалне самоуправе – кориснике средстава, тако што ће успешно коришћење одобрених средстава допринети подршци остварења вишег животног стандарда и бољих услова за живот на локалном нивоу.

8) Да ли постоје важећи документи јавних политика којима би се могла остварити жељена промена и о којим документима се ради?

Документи јавних политика имају за циљ унапређење капацитета и повећање ефикасности јавне управе, а ова промена усмерена је на унапређење развојних капацитета градова и општина.

9) Да ли је промену могуће остварити применом важећих прописа?

Промену би теоријски било могуће остварити применом важећих прописа, међутим не у толикој мери коју ова специфична група захтева, нити у року који Програм циљаном применом треба да постигне.

10) Квантитативно (нумерички, статистички) представити очекиване трендове у предметној области, уколико се одустане од интервенције (*status quo*).

Ова промена треба да покаже могућности за унапређење развоја ЈЛС, а уколико се одустане од интервенције, *status quo* ће трајати током наредне три године (средњи рок).

11) Каково је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?

ПРИЛОГ 3:

Кључна питања за утврђивање циљева

1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ)

Спровођење Програма ће утицати на грађане који живе на територији јединица локалне самоуправе – кориснике средстава, тако што ће успешно коришћење одобрених средстава допринети јавном интересу подизања нивоа друштвеног благостања и стандарда. Поред тога, примена Програма ће повољно утицати на стварање повољнијег пословног окружења и оживљавање привредне делатности.

Општи циљ овог програма је стварање услова за развој ЈЛС кроз подстицање регионалног раста, равномеран регионални и локални развој и јачање регионалних институционалних капацитета.

Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доводе до остварења општег циља. У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).

Основни циљ доношења предложеног закључка је подстицање регионалног развоја, при чему се степен развијености региона, јединица локалне самоуправе и градских општина утврђује се на основу Методологије за израчунавање степена развијености региона и јединица локалне самоуправе.

Посебни циљеви су:

1. Јачање капацитета акредитованих регионалних развојних агенција (АРРА) и ЈЛС за стратешко планирање развоја, као и
2. Унапређење вертикалне и хоризонталне координације подстицаја и јачање регионалне институционалне инфраструктуре, кроз суфинансирање учешћа у пројектима од значаја за регионални, областни и локални развој.

2) Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?

Општи и посебни циљеви су усклађени са приоритетним циљевима Владе.

3) На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?

- Показатељ успеха за посебни циљ 1. је број и структура развојних докумената регионалног развоја суфинансираних из средстава предложеног Програма.
- Показатељ успеха за посебни циљ 2. је број и структура пројеката од значаја за регионални развој суфинансираних из средстава предложеног Програма.

ПРИЛОГ 4:

1) Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана „*status quo*” опција?

Опција „*status quo*” је разматрана као опција која доводи до одлагања предузимања мера за пружање подршке подизању иновационих капацитета јединица локалне самоуправе.

2) Да ли су, поред регулаторних мера, идентификоване и друге опције за постизање жељене промене и анализирани њихови потенцијални ефекти?

Не постоји законска регулатива у овој области чијом изменом би се могло доћи до жељене промене.

3) Да ли су, поред рестриктивних мера (забране, ограничења, санкције и слично) испитане и подстицајне мере за постизање посебног циља?

Закључак и Програмски конкурс су подстицајне мере за постизање циља.

4) Да ли су у оквиру разматраних опција идентификоване институционално управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви?

Не постоје институционално управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви.

5) Да ли се промена може постићи кроз спровођење информативно-едукативних мера?

Информативно-едукативне мере у конкретној ситуацији не би довеле до жељене промене.

6) Да ли циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора могу да буду укључене у процес спровођења јавне политике, односно прописа или се проблем може решити искључиво интервенцијом јавног сектора?

Циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора не могу да буду укључене у процес спровођења јавне политике.

7) Да ли постоје расположиви, односно потенцијални ресурси за спровођење идентификованих опција?

Процењује се да постоје расположиви ресурси за израду планова за бржи економски напредак и стварање бољих услова за живот и рад привреде и грађана у локалним заједницама. Значајан део потребних средстава (од 325,1 милиона динара) ће бити финансирана из Буџета Републике, док ће остала потребна средства бити обезбеђена кофинансирањем од стране самих ЈЛС и из донаторских средстава.

8) Која опција је изабрана за спровођење и на основу чега је процењено да ће се том опцијом постићи жељена промена и остварење утврђених циљева?

Закључак којим се утврђује Програм финансирања пројеката од јавног интереса које реализују општине (јединице локалне самоуправе) у 2023. години, како би се убрзао напредак у остваривању приоритетних циљева Владе.

ПРИЛОГ 5: Кључна питања за анализу финансијских ефеката

1) Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?

Изабрана опција неће имати ефекте на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року имајући у виду да се Закључак доноси за 2023. годину.

2) Да ли је финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно обезбедити у буџету, или из других извора финансирања и којих?

Финансијски ресурси за спровођење изабране опције обезбеђени су Законом о буџету Републике Србије за 2023. годину („Службени гласник РС”, број 138/22), Одредбама члана 61. став 3. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13- исправка, 108/13, 142/14, 68/15-др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/21 и 118/21-др. закон), којим је прописано да у случају оснивања новог директног корисника буџетских средстава, средства за његово пословање обезбеђују се из текуће буџетске резерве. Средства су распоређена на основу Решења о употреби средстава текуће буџетске резерве 05 Број: 401-715/2023 од 26. јануара 2023. године („Службени гласник РС”, број 6/23) у оквиру: Раздео 3 – Влада, Глава 3.20 – Кабинет министра без портфеља задуженог за координацију активности у области равномерног регионалног развоја, Програм 2102 – Подршка раду Владе, Функција 110 – Извршни и законодавни органи, финансијски и фискални послови и спољни послови; Програмска активност 0038 - Програм подстицања регионалног раста у Републици Србији у 2023. години (у даљем тексту Програм), апропријација економска класификација 463 – Трансфери осталим нивоима власти, у износу од 325.100.000,00 динара.

Наведени износ издвојен је за реализацију следећих мера, и то:

- (1) Износ од 85,1 милиона динара намењен је за суфинансирање израде развојних документа регионалног развоја
- (2) Износ од 240 милиона динара РСД за подстицање регионалног раста у регионалним областима и јединицама локалних самоуправа (ЈЛС).

3) Како ће спровођење изабране опције утицати на међународне финансијске обавезе?

Спровођење изабране опције неће утицати на међународне финансијске обавезе.

4) Колики су процењени трошкови увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника) исказани у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада?

5) Да ли је могуће финансирати расходе изабране опције кроз редистрибуцију постојећих средстава?

6) Какви ће бити ефекти спровођења изабране опције на расходе других институција?

Јединице локалне самоуправе могу учествовати у кофинансирању пројеката уколико буду изабрани.

ПРИЛОГ 6: Кључна питања за анализу економских ефеката

1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?

Предметни закључак није усмерен на поједине гране привреде или поједине привредне субјекте. У зависности од избора пројеката, користи од изабране опције могу имати привредни субјекти који су укључени у развојне пројекте општине.

2) Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин?

Изабрана опција не утиче непосредно на конкурентност привредних субјеката. Међутим, повољним деловањем на локални пословни амбијент привредних субјеката, посредно се стварају услови за подизање нивоа њихове конкурентности.

3) Да ли изабране опције утичу на услове конкуренције и на који начин?

Изабрана опција не утиче на услове конкуренције.

4) Да ли изабрана опција утиче на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација и на који начин?

Изабрана опција не утиче непосредно на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација.

4) Да ли изабрана опција утиче на друштвено богатство и његову расподелу и на који начин?

Изабрана опција не утиче непосредно на друштвено богатство и његову расподелу. Међутим, изабрана опција посредно утиче на друштвено богатство спровођењем одобрених пројеката стварањем услова за одрживи развој ЈЛС кроз подршку унапређењу институционалног капацитета за регионални развој и инвестицијама јавног сектора у основну инфраструктуру, како би се подстакао и потпомогао економски раст и обезбедио раст квалитета живота за све грађане.

6) Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца?

Изабрана опција нема непосредни утицај на квалитет и статус радне снаге.

ПРИЛОГ 10: Кључна питања за анализу ризика

1) Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђена подршка свих кључних заинтересованих страна и циљних група? Да ли је спровођење изабране опције приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду (Народну скупштину, Владу, државне органе и слично)?

За спровођење изабране опције обезбеђена је подршка свих кључних заинтересованих страна, а предложено је да Закључак Влада усвоји на првој наредној седници.

2) Да ли су обезбеђена финансијска средства за спровођење изабране опције? Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђено довољно времена за спровођење поступка јавне набавке уколико је она потребна?

За спровођење изабране опције обезбеђена су средства за 2023. годину и уколико се предложени закључак усвоји на првој наредној седници Владе, преостаје довољно времена за спровођење конкурсног поступка.

3) Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?

Ризик за спровођење изабране опције у „оптимистичном сценарију” је пријава већег броја пројеката који испуњавају услове за доделу средстава од расположивих средстава, а у „песимистичном сценарију” у пријави мањег броја пројеката или пројеката који не испуњавају услове јавног конкурса, посебно ако кофинансирањем нису обезбеђена потребна средства од стране самих ЈЛС и/или из донаторских средстава.